

FERRAN VALLS I TABERNER. JURISTA, HISTORIADOR I POLÍTIC,
DE JOSEP M. MAS I SOLENCH¹

S'acaba de publicar una extensa i àmplia biografia de Ferran Valls i Taberner (1888-1942), elaborada per Josep M. Mas i Solench, prestigiós jurista i historiador i excel·lent coneixedor de la vida i obra de Valls; obra prologada pel també reputat historiador català, el doctor Josep M. Solé i Sabaté.

Mas fa una exhaustiva relació biogràfica del personatge: el naixement, la infantesa, els estudis, la llicenciatura i el doctorat a Madrid, així com la relació amb Eduardo de Hinojosa i Ramón Menéndez Pidal, l'estada becada a París, el matrimoni, el primer treball i els successius, etc. L'autor situa amb detall i molt meritòriament cada un d'aquests moments importants de la vida de l'homenatjat en el context polític i social general d'Espanya i Catalunya. I així es descriu la Catalunya d'aquells anys del final del segle XIX i començament del segle XX,

1. Barcelona, Proa, 2002, 280 p.

la de la Renaixença, la Mancomunitat de Catalunya, l'Institut d'Estudis Catalans, etc. Valls era un entusiasta seguidor i estret col·laborador de totes aquestes iniciatives. S'adherí a diferents formacions polítiques i culturals des de la seva joventut, i s'incorporà a la Lliga Regionalista, amb voluntat de servei al seu país, a la seva cultura i a la seva llengua.

Enmig d'aquests avatars, Valls obtingué dos doctorats: el de dret el 1911, amb una tesi sobre els Costums de Lleida i el seu autor, el jurista i cònsol de la ciutat Guillem Botet; i el 1913, el d'història, amb un altre treball excel·lent sobre els advocats a Catalunya a l'edat mitjana.

Durant molts anys, i fins a la seva mort, Valls exercí de jutge d'apel·lacions del Principat d'Andorra; fou diputat provincial des de 1921 fins a la dissolució de la Diputació el 1924 pel general Primo de Rivera; l'any 1922 obtingué la Càtedra d'Història d'Espanya de la Universitat de Múrcia (creada el 1915), i encara obtingué l'excedència un any després per a poder tornar a Barcelona; el 1925 exercí d'arxiver a Tarragona i de bibliotecari al Col·legi d'Advocats de Barcelona; el 1926 sofrí el desterrament a Morella (Maestrat); seguí en la política activa els anys successius ja en la Segona República amb un altre exili, ara a Roma, i després, els primers anys del règim franquista, al qual representà en una missió diplomàtica a Amèrica, fins que morí poc després.

Valls Taberner és, abans que res, un autor d'una bibliografia considerable, centrada en la història del dret i de les institucions catalanes medievals; també desenvolupà una ingent tasca arxivística i periodística. Com a historiador, ja en un primer moment s'ha de destacar la seva labor en la recuperació de nombrosos textos de dret municipal català; gràcies a ell, molts són coneguts avui, salvats en ocasions d'una desaparició segura. I qui subscriu, ja en aquest àmbit historicojurídic, recorda els nombrosos textos municipals editats i/o estudiats, com els de Lleida, Girona, Perpinyà, Miravet, Barcelona, l'Urgell, les valls pirinenques, etc., sense oblidar els altres treballs sobre el dret propi d'Andorra i d'altres territoris, com el cas de Morella i altres localitats de la seva comarca, on fou desterrat.

A aquests treballs se n'afegeixen molts d'altres sobre temes tan diversos com els *Usatges de Barcelona*, el *Llibre del Consolat de Mar* i el dret mercantil marítim en general, la legislació conciliar hispànica i eclesiàstica en general, l'obra de Ramon Llull; especialment importants són els seus estudis sobre la vida i l'obra de sant Raimon de Penyafort.

Encara hem de recordar els seus estudis sobre l'advocacia en general, els juristes catalans i l'Il·lustre Col·legi de Barcelona, i també els dedicats als comtes de Barcelona i d'altres comtes, i de Catalunya en general.

De la seva prolífica faceta periodística, Mas i Solench es refereix als articles de cultura i de política de Valls, amb els seus nombrosos discursos, conferències,

etc., en tots aquests escrits, molts inèdits, es posa de manifest l'itinerari polític en els diferents moments de la seva vida, no excessivament llarga. En comú, com una constant en Valls, es destaquen les fortes creences cristianes, l'ideari cristià i també conservador i de responsabilitat des del seu punt de vista vers Catalunya.

La part final del llibre incorpora en un índex extens de les obres, els llibres, els articles, etc., del biografat.

En conclusió, un nou treball de Mas i Solench, jurista i historiador, i actualment president de la Societat d'Estudis Jurídics, filial de l'Institut d'Estudis Catalans; una obra que, encara que pugui semblar divulgativa, va més enllà, a través d'un gènere que l'autor exerceix amb magisteri. Mas ha publicat diverses obres sobre dret català històric i actual, i també ha editat estudis sobre institucions i personalitats catalanes. Aquest d'ara és un nou i magnífic exemple del seu bon fer, un llibre complet, detallat, excel·lentment estructurat, amb un llenguatge pla i amè que ens situa perfectament en el moment històric en què es produïa cada període de la vida de Valls i Taberner. I una magnífica obra per a recuperar la memòria d'un personatge important en la història del dret català, com també en les diferents vicissituds vitals en la història de Catalunya; una biografia de què es desprèn l'objectivitat de la qual l'autor ha volgut impregnar-la, i que sens dubte també aporta dades d'interès per a l'estudi i el coneixement de la història general de Catalunya en les primeres i crucials dècades del segle XX.

Josep Serrano Daura

Universitat Internacional de Catalunya